

Θρησκευτικοί ή εκκλησιαστικοί άνθρωποι;

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ορθοδοξία σημαίνει πρωτίστως και κατεξοχήν ελευθερία (Γαλ. 5:1). Μια απελευθέρωση του ανθρώπου από τον παλαιό άνθρωπο και από τα πάσης φύσεως δεσμά, τα οποία περι-επλέχθησαν από την ανθρώπινη αμαρτωλότητα. Ο Παύλος υπερτονίζει αυτήν την ειδοποιό διαφορά – υπέρβαση του χριστιανισμού σε αντιδιαστολή με τον παλαιό, τον μωσαϊκό νόμο (Ρωμ. 7:6). Το δυστύχημα είναι ότι κατά το ξετύλιγμα του ιστορικού χριστιανισμού, η παραχάραξη της Ορθοδοξίας του δεν έπαψε σε καμιά περίοδο να υφίσταται σε μια ικανή ποικιλία διακυμάνσεων ως προς την ένταση και την έκταση του φαινομένου.

Χρέος της Εκκλησίας και της θεολογίας της είναι να μην κωφεύει μπροστά σε οιαδήποτε μορφή αιρετικής απόκλισης, είτε πρόκειται για κραυγαλέες περιπτώσεις είτε και για ύπουλες, αδιόρατες, δυσδιάκριτες σχετικές καταστάσεις. Η τακτική του στρουθοκαμηλισμού δεν μπορεί να συνεχίζεται επ' άοριστον, ειδικά όταν συνοδεύεται από προφάσεις του τύπου της «μητρικής ανοχής» σε ασθμαίνοντα παρεκκλησιαστικά σχήματα, τα οποία είτε προδήλως είτε υπογείως υπέσκαψαν το έργο της Εκκλησίας και υπονόμευσαν την ορθόδοξη υπόσταση και αυτοσυνειδησία της. Και για να μην αοριστολογούμε, δεν μπορεί ο γράφων να μην καταθέσει με δυσθυμία τη διαπίστωση του «χαϊδέματος» των χριστιανικών οργανώσεων με πολλούς τρόπους και δια πληθώρας μεθοδεύσεων εκ μέρους αρκετών Επισκόπων και της Συνόδου εν συνόλω, οι οποίες, ωστόσο, δεν συμφωνούν με το διαχρονικό πνεύμα της προάσπισης της αλήθειας και της ακρίβειας της Ορθοδοξίας έναντι πάσης φύσεως διαστροφής της, ανεξαρτήτως ποιότητας και έκτασης (Ματθ. 5:18-19).

Εφόσον αποτελεί κοινό μυστικό ότι στους χώρους αυτούς εκκολάπτεται ο δυτικόφερτος πιετισμός και η προτεσταντική πνευματικότητα, αναρωτιέσαι εύλογα με ποια λογική και για πόσο ακόμη θα επιτρέπεται η συνύπαρξη των εν λόγω αδελφοτήτων με τις επισκοπικές ενορίες. Ένας απλός αντίλογος εν προκειμένω για τους υποστηρικτές της τακτικής της συνετής αναμονής και της

στήριξης των όποιων ελπίδων θεραπείας του προβλήματος στον τα πάντα ιώμενον χρόνο, θα ήταν ο εξής: και αν ποτέ δεν πραγματωθεί τούτη η προσδοκία; Εάν, μάλιστα, κάποια στιγμή φουντώσουν, δεδομένης της σημερινής ύφεσης της παρουσίας και δράσης τους; Σε τελική ανάλυση, είναι ορθό και τίμιο να ανέχεται μια τοπική Εκκλησία – εν προκειμένω η Ελλαδική – να υφίστανται στο σώμα της αιρετίζοντα καρκινώματα, έστω και αν αυτά είναι ενδεδυμένα με τον εξωτερικό χιτώνα μιας επίσημης αναγνώρισης του ορθοδόξου δόγματος;

Αυτό που επιχειρούμε μέσα από την σχετική αρθρογραφία μας εδώ και καιρό δεν είναι μια συστηματική έρευνα πάνω στις παρ (εξω) εκκλησιαστικές οργανώσεις. Άλλωστε, δεν είναι πτωχή η σχετική βιβλιογραφία. Η ραχοκοκαλιά της ημετέρας επιχειρηματολογίας συνίσταται στην προσπάθεια ανάδυσης στην επιφάνεια της προσέγγισης του θέματος από την πλευρά των σύγχρονων, των πεφωτισμένων, των αγίων γερόντων της Ορθοδοξίας, οι οποίοι αποτελούν την προφητική φωνή του Πνεύματος στις έσχατες μέρες μας. Τα λόγια και η γενικότερη στάση τους έναντι των Οργανώσεων έρχονται να επικυρώσουν απλά τον αντορθόδοξο χαρακτήρα των πάσης φύσεως και προελεύσεως παρεκκλησιαστικών, ο οποίος, αν δεν υπάρχει η καλόπιστη διάθεση θεώρησής του δια γυμνού οφθαλμού, εντούτοις έχει πολυμερώς και πολυτρόπως υπογραμμισθεί από εκπροσώπους της σύγχρονης ορθόδοξης θεολογίας.

Ένα πράγμα που πρέπει να έχουμε ακόμη υπόψη, είναι ότι μια εγγενής δυσχέρεια στην προσέγγιση αυτού του ζητήματος συνίσταται στο γεγονός του υποφώσκοντος, του συνεσκιασμένου αιρετικόχρου χαρακτήρα των παρεκκλησιαστικών σεχτών. Πρόκειται για βαθύτερες, αδιαφανείς πολλές φορές, πνευματικές καταστάσεις, στις οποίες είναι απολύτως φυσικό όταν προσπαθείς να ρίξεις φως, να εγείρεις πλήθος ενστάσεων και δυσαρεσκειών επί προσωπικού επιπέδου, εφόσον ευάριθμη μερίδα συνειδητών χριστιανών σχετίζεται βιωματικά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με αυτές τις Αδελφότητες. Αυτό, ωστόσο, δεν μπορεί να αναστείλει την οποιαδήποτε τίμια προσπάθεια αποκάλυψης της αλήθειας, η οποία θα ελευθερώσει πάνω από όλα τους εν Χριστώ αδελφούς, οι οποίοι *περι-πλανώνται* σε χώρους αλλότριους της Ορθοδόξου Παραδόσεως τουλάχιστον. Και αυτή η ευθύνη πρώτιστα βαρύνει τη γενικότερη δυσκινησία των ηγητόρων της επίσημης Εκκλησίας. Ευθύνη απέναντι σε ψυχές, οπότε πνευματικά εγκληματική. Τουναντίον, η παρρησία της ορθόδοξης μαρτυρίας και ομολογίας, αν και πρόσκαιρα δυσάρεστη, αποβαίνει εξάπαντος σωτήρια σε βάθος χρόνου και ως προς την ουσία της λυτρωτικής πρόθεσης και παρέμβασής της.

Πέφτουν συνέχεια στα χέρια μας αποκαλυπτικές σχετικές μαρτυρίες από την πλευρά των σύγχρονων πατέρων της Εκκλησίας, μερικοί από τους οποίους

πρόσφατα αγιοκατατάχθηκαν και επισήμως. Αυτές απλώς καταθέτει ο γράφων και τίποτε περισσότερο. Πάνω σε αυτές ερείδονται οι συνακόλουθες αναλύσεις και τα συνεπαγόμενα συμπεράσματα, στα οποία φτάνει κανείς απλά και μόνο μέσα από την Ορθόδοξη παράδοση και διδασκαλία. Η ερώτηση - πρόταση που επαναλαμβάνεται προς τη Σύνοδο είναι η εξής: για ποιον λόγο δεν κινείται προς την ενσωμάτωση των Οργανώσεων στις κατά τόπους όμορες Ενορίες; Αλήθεια, ποιον φοβούνται ότι θα δυσαρεστήσουν; Μήπως άραγε δεν θα ανταποκριθεί θετικά όποιος αγαπάει περισσότερο από όλα και αληθινά την Εκκλησία και δεν θα πανηγυρίσει με αυτήν την εξέλιξη, ενώ αντίθετα όλοι δεν θα περιμέναμε να δυσφορήσει και να επαναστατήσει όποιος εμφορείται από αλλότριο της Ορθοδοξίας πνεύμα; Δεν είναι ώρα να αποκαλυφθούν οι διαλογισμοί του καθενός (Λουκ. 2:34-35);

Το σεχταριστικό πνεύμα σε όλες αυτές τις προτεσταντίζουσες ορθοδοξόσχημες ομάδες επαναφέρει τη ζηλωτική ιουδαϊκή νοοτροπία μέσα στην ελευθερία και την αρχοντιά του ορθόδοξου χριστιανισμού, υπονομεύοντας την προσέλευση των «κοσμικών» στον Χριστό και στην Εκκλησία Του και δυσφημώντας το ευαγγελικό πνεύμα της αγάπης, της πραότητας, και της ανοιχτότητας. Ο περισσεύων φαρισαϊσμός και η απαξίωση των λοιπών ομοδόξων αδερφών υποσκάπτει πρώτα από όλα τα θεμέλια της προσωπικής πνευματικής ζωής των Οργανωσιακών, οι οποίοι αρκούνται στο εξωτερικώς θρησκεύειν, στην τήρηση των τύπων και στην επανάπαυση στην ηθική τους αυτοϊκανοποίηση (Λουκ. 18:9-14), λησμονώντας το πόσο απέχει αυτή η κολάσιμη πλάνη από το σωτήριο πνεύμα της ταπείνωσης και της αγάπης προς όλους ανεξαιρέτως. Να παρενθέσουμε ορισμένως τη ρήση του γέροντα του οσίου Παϊσίου, του ρώσου ασκητή Τύχωνα: «η κόλαση έχει γεμίσει από παρθένους υπερήφανους».

Τα έχει πει με τη γλαφυρή του γραφίδα ο Χ. Γιανναράς εδώ και χρόνια. Άλλο Εκκλησία και άλλο θρησκεία. Στην πρώτη βασιλεύει η αρχοντική αγάπη του Χριστού, που μεριμνά και αγωνιά και χωρεί τη σωτηρία όλων. Στη δεύτερη επικρατεί η (αυτό)ικανοποίηση των ατομικών θρησκευτικών αναγκών κεχωρισμένων μονάδων, οι οποίες διακρίνουν υπεροχικώς εαυτούς απέναντι στην πολυπληθή «αμαρτωλή και υποδεέστερη πνευματικά» πλέμπα των υπόλοιπων χριστιανών – κατά τη φαντασία τους εξάπαντος – πράγματα εξάπαντος όζοντα αλαζονείας και πάσης ετέρας ψυχοπαθολογίας. Έχουν μεταλλάξει τη μία Εκκλησία σε πολλές μικρές κλειστές ομάδες, περιχαρακωμένες στην αυτάρκεια και στον ελιτισμό τους και διέστρεψαν το πνεύμα της – της ενότητας και οικουμενικότητας – σε καθωσπρεπίστικα συμπεριφοριστικά στερεότυπα και σε συμπλεματικά θρησκευτικά ιδεολογήματα, δάνεια εν πολλοίς των αγκυλώσεων των δυτικών εκδόσεων του χριστιανισμού.

Ο λόγος και πάλι στον όσιο Πορφύριο, στον ιερομόναχο από τα ερημικά Καυσοκαλύβια, φορέα του Πνεύματος και της μακραίωνης ασκητικής μας Παράδοσης, μακριά από τις πνευματικές τοξίνες που μάς εμβολίασαν από τα μέρη του φραγκεμένου και μεταρρυθμισμένου χριστιανισμού. Στα λόγια του αγίου κρύβεται όλο το μυστικό, η πεμπτουσία της διαφοράς ανάμεσα στην ορθόδοξη εκκλησιαστικότητα και στη νόθα, την αιρετική θρησκευτικότητα, εραστές της οποίας ζουν και δρουν ανάμεσά μας, με περισσή συνήθως καύχηση – μέσα στην τραγική τους πλάνη – για την ορθόδοξη ταυτότητα και τον ομώνυμο ιεραποστολικό ακτιβισμό τους: «πολλοί έρχονται στο κελί μου, οι περισσότεροι θρησκευτικοί άνθρωποι κι ελάχιστοι εκκλησιαστικοί. Ο θρησκευτικός άνθρωπος εφαρμόζει κάποιες καλές πράξεις και νομίζει πως βαδίζει σωστά. Εξομολογείται και βιάζεται να του πω τι να κάνει για να νιώθει εντάξει. Εγώ σκύβω το κεφάλι και δεν μιλάω. Όμως προσεύχομαι και νιώθω την ψυχή του που αντιδρά ή αγανακτεί. Ενώ περιμένει να τον δικαιώσω, εγώ του λέω: ‘από ένα πτώμα τι περιμένετε να γίνει;’ Αν δεν μας αναστήσει με τη χάρη Του ο Χριστός, τίποτα δεν κάνουμε. Ο εκκλησιαστικός άνθρωπος νιώθει το βαρύ χρέος του απέναντι στην άπειρη αγάπη του Θεού και προσεύχεται διαρκώς για όλους».[\[1\]](#) Έως πότε η ηγεσία της Εκκλησίας θα εγκληματεί σε βάρος των «θρησκευτικών» αυτών ανθρώπων; Πότε, επιτέλους, θα τους εκκλησιάσει;

Συνεχίζουμε με μια άκρως σημειολογική μαρτυρία και πάλι από τον χώρο του οσίου Καυσοκαλυβίτη: «Ο π. Ακάκιος μάς είχε πει κάποτε το εξής: ‘είχα έναν νέο κάποιος χριστιανικής οργάνωσης στην καλύβα μου. Του μιλούσα για τη διαφορά του ορθόδοξου ήθους από το οργανωσιακό, δηλαδή το προτεσταντικό. Ο Θεός επέτρεψε μέσα από ένα θαυμαστό γεγονός να γίνει κατανοητή η διαφορά. Του

συνέστησα να βγάλει από το καδρόνι μια πρόκα με τον λοστό. Αυτός επέμενε να προσπαθεί με το σκεπάρνι. Τον άφησα. Πού τον άφησα; Στη χάρη του Θεού. 'Μετά πρώτης και δευτέρας νουθεσίας παραιτού', σκέφτηκα. 'Υστερα από λίγο τρέχει ο νέος και μου λέει: 'Πάτερ, έσπασε το σκεπάρνι'. 'Ποιο;' του λέω, 'το σίδηρο ή το ξύλο;' 'Το σίδηρο, πάτερ', μου λέει. Θαυμαστό! Να σπάσει το χοντρό σίδηρο; Αυτό είναι αφύσικο. Λέω λοιπόν στον νέο: 'Αυτό το επέτρεψε ο Θεός για να δεις σε τι διαφέρει η *οργάνωση* από την *Εκκλησία*'. Αν ήμουν οργανωσιακός, θα προσπαθούσα με τον ανθρώπινο λόγο να σε πείσω, να σε πιέσω δηλαδή, για να περάσω τη γραμμή μου. Όμως είμαι ερημίτης, εκκλησιαστικός και η Εκκλησία δίνει προτεραιότητα στη χάρη του Θεού και όχι στα ανθρώπινα επιχειρήματα και στις ανθρώπινες μεθόδους. Να γιατί έσπασε το σίδηρο. Η χάρις του Θεού, αφού έχει τη δύναμη να σπάει σίδερα, μπορεί και όλα τα άλλα να τα κάνει προς το συμφέρον της ψυχής μας. Ξέρουμε πως μέσα στην Εκκλησία δια των μυστηρίων, η χάρις τελειοποιεί τον άνθρωπο και τις προσπάθειές του».[2]

Ας δούμε μια ακόμη ένσταση. Όλα αυτά, ας υποθέσουμε, αναφέρονται στα «στελέχη» των αδελφοτήτων αυτών και όχι στους πολλούς ή απλούς πιστούς, οι οποίοι ωφελούνται από τα κατηχητικά και τις ομιλίες που πραγματοποιούνται σε αυτούς τους χώρους. Πέρα από το προφανές της αναπόφευκτης επιρροής που υφίσταται κάποιος και από την απλή φυσική παράστασή του σε έναν τόπο, παραμένει αδιανόητη η οιαδήποτε αδράνεια από την πλευρά των ποιμένων, τη στιγμή που αδικούνται – να μην πούμε κάτι χειρότερο – ψυχές, έστω και ελάχιστες (Λουκ. 15:3-7), πράγμα, φυσικά, που δεν συμβαίνει εδώ. Πρόκειται για αιρετικές δυσδιάκριτες νοοτροπίες, οι οποίες άπτονται του πνευματικού βάθους εκάστου και όχι τον εξωτερικό ορθόδοξο τύπο – στον οποίο διατείνονται ότι παραμένουν απολύτως πιστοί – και αυτό είναι προπαντός το πιο σοβαρό πρόσκομμα στη διάγνωση και θεραπεία μιας τέτοιας πνευματικής ασθένειας, η οποία αγγίζει – και παραβιάζει εν πολλοίς – τα όρια της αίρεσης. Και μια οποιαδήποτε αιρετικότροπη απόκλιση, πρόδηλη ή τεχνηέντως κεκαλυμμένη, πρέπει να καταγγέλλεται, να καθάιρεται και να καθαιρείται από την Εκκλησία.

«Ένας νέος είπε στον π. Πορφύριο: 'Γέροντα, αυτός είναι σπουδαίος θεολόγος'. Και ο Γέροντας του απάντησε: 'Μωρέ, αυτός είναι προτεστάντης'. 'Όχι, Γέροντα, είναι ορθόδοξος'. Και αντείπε πάλι ο Γέροντας: 'Δεν ξέρω εγώ; Μωρέ, είναι προτεστάντης στο ήθος'».[3] Αυτό τα λέει όλα. Η Ορθοδοξία είναι μια διαρκής σχοινοβάσια. Είναι φοβερό να θεωρείς τον εαυτό σου ορθόδοξο – συνηθέστατα οι εν λόγω κύριοι και υπέρμαχο και μπροστάρη, π.χ. σε θέματα Οικουμενισμού – και να σκέφτεσαι και να ενεργείς ωςεί αλλόδοξος! Ο ίδιος ο όσιος Πορφύριος έλεγε: «προσπαθώ, μα δεν έχω γίνει Χριστιανός Ορθόδοξος».[4] Πραγματικά, μπροστά σε τέτοια ύψη ταπείνωσης και εν Πνεύματι αυτογνωσίας, πόσοι θα μπορούσαν να

ψελλίσουν τον οιονδήποτε αντίλογο;

Κλειστές ομάδες, διό και πτωχές σχέτες. Η Εκκλησία αγκαλιάζει τους πάντες. Δεν έχει καμιά καχυποψία απέναντι στον «βρόμικο» πλησίον, δεν υψώνει κανένα τείχος απέναντι στην «υποδεέστερη» ετερότητα, δεν απωθεί επ' ουδενί τον «κατώτερο κοσμικό». Η τραγική ειρωνεία είναι πως, ενώ συμπεριφέρονται – συνήθως υποσυνείδητα – με αυτό ακριβώς το πνεύμα έναντι των πολλών, κατά τον ονοματικό αυτοπροσδιορισμό τους, τους καταστατικούς χάρτες και τις βαρύγδουπες διακηρύξεις τους, αυτοχαρακτηρίζονται ιεραποστολικές αδελφότητες. Βέβαια, δεν είναι άγνωστο τούτο το φαινόμενο στη νεοελληνική εκκλησιαστική πραγματικότητα, να υφίστανται δηλαδή ομόλογες σχιζοειδείς καταστάσεις, όπως για παράδειγμα να καταπολεμείται και καταγγέλλεται (θεωρητικά πάντα) ο δυτικός χριστιανισμός από πρόσωπα και ομάδες στις οποίες κατεξοχήν εκκολάπτεται και βιώνεται.

Ο χριστιανισμός δεν έχει κανένα νομικό χαρακτήρα ούτε ο Θεός μας δικανικό πνεύμα. Ο Κύριος δεν είναι τρομοκράτης και «μπαμπούλας», αλλά Πατέρας που αγαπά, συγχωρεί τα πάντα και ποθεί διακαώς τη σωτηρία απάντων (Α' Τιμ. 2:4). Το ανσέλμειο και λουθηροκαλβινικό πνεύμα, που συντηρείται στα περικλειστα, στα ασφυκτικά αυτά σχήματα ενίων «εκλεκτών», έχει στρεβλώσει και αμαυρώσει την ομορφιά, την ακρίβεια και την αρχοντιά της Ορθοδοξίας μας. Και η φωνή της θεολογίας δεν πρέπει εξάπαντος να σιωπά κινούμενη από ανθρωπάρεςκα και άλλα επιλήψιμα κίνητρα (Γαλ. 1:10). Η αυτοδικαίωση δια του χτισίματος ενός φανταστικού προφίλ καθαρότητας μέσω «κτήσης» εξωτερικών αρετών, δεν έχει καμιά σχέση με την ουσία της ορθόδοξης πνευματικότητας: «'Εύχομαι ο Θεός να μεταλλάξει και να μεταμορφώσει τις αρετές σου σε αγάπη Θεού', είπε ο π. Πορφύριος σε μια κοπέλα».^[5] Μια ευχή που εξάπαντος απευθύνεται σε όλους μας και εξαιρέτως σε ανθρώπους που ο ηθικισμός και η ιδεοκρατική θρησκευτικότητά τους έχει υποκαταστήσει τη γνήσια ορθόδοξη αυτοσυνειδησία και την παραδοσιακή εκκλησιαστικότητα.

K.N.

1/7/2015

^[1] Αρχιμ. Αρσένιου Κωτσόπουλου, *Από το χάος στο φως*, εκδ. ιδίου, Αθήνα 2012, σ. 478.

^[2] Αρχιμ. Αρσένιου Κωτσόπουλου, *Εκπλήξεις Χάριτος*, εκδ. Αγαθός Λόγος, Αθήνα 2014, σσ. 583-584.

[3] Ό.π., σ. 416.

[4] Κ. Νούση, *Όσιος Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης, Εκκλησιολογία – Θεολογία*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2014, σ. 140.

[5] Αρχιμ. Αρσένιου Κωτσόπουλου, *Πληγωμένες σχέσεις – Ένθεες συνθέσεις*, εκδ. Αγαθός Λόγος (2^η), Αθήνα 2011, σ. 373.